

Motion till riksdagen 2009/10:Fi278

av Lars Ohly m.fl. (v)

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

1 Sammanfattning

Vänsterpartiet föreslår en kraftig förstärkning av kommunernas och landstingens ekonomi. Det sker framför allt i form av tillfälliga och permanenta generella statsbidrag. Vi menar att utgångspunkten behöver vara att uppsägningar i välfärdssektorn förvärrar krisen. Utöver det lägger vi ett förslag på ett investeringsstöd till kommunsektorn, för att bidra till en vändning av den djupa krisen i byggbranschen.

2 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
1:1	Kommunalekonomisk utjämning	72 749 251	-2 776 000
1:4	Tillfälligt sysselsättningsstöd	0	+9 000 000
1:5	Investeringsstöd till kommunerna	0	+7 600 000
1:6	Traineeprogram i välfärden	0	+500 000
	Summa:		+14 324 000

Fel! Okänt namn

3 Kommunerna och krisen

Det pågår en rad uppsägningsprocesser i kommuner och landsting. Regeringens tillfälliga statsbidrag kan förhoppningsvis betyda att många av dem avbryts, men för många kommuner kom beskedet i sista minuten. Vi menar att det är viktigt att kommuner och landsting så snart som möjligt får besked om betydande tillskott även 2011 så att de får ordentliga planeringsförutsättningar.

Vi föreslår därför generella stöd på 10 miljarder kronor för år 2010, varav 1 miljard kronor är en permanent höjning av statsbidragen och 9 miljarder kronor tillfälliga tillskott. Det möjliggör omkring 20 000 nyanställningar i kommunerna. Det skulle vara en mycket konkret insats för att motverka krisen: många av dem som redan fått gå skulle kunna återanställas, och många av dem som just utbildat sig färdigt i ett välfärdsyrke skulle kunna hitta ett första jobb. Det skulle i sin tur förstärka deras köpkraft och därmed den totala efterfrågan i ekonomin.

Vänsterpartiets inställning är att vi behöver betydligt fler som arbetar i välfärden, inte färre. Vi vill genomföra en bred utbyggnad av utbildningsväsendet för att kunna fortsätta en sådan förstärkning av den offentliga sektorn långsiktigt. Vi menar att den politiska ambitionsnivån måste stämma överens med de behov och de förväntningar människor har. Kvalitetshöjningar av välfärdstjänsterna inom förskola, skolbarnsomsorg, skola och äldreomsorg har efterfrågats länge i Sverige och har ett långt starkare stöd än skattesänkningar.

I Vänsterpartiets budgetmotion utvecklar vi de här resonemangen och redogör för hur satsningen kan finansieras under den närmaste treårsperioden. Vi menar bl.a. att det skapar stora problem att regeringens tillfälliga statsbidrag tar slut abrupt efter 2010. Risken är uppenbar att kommuner och landsting tvingas att återuppta varselprocesserna om de inte snart får klara besked om vilka ekonomiska villkor som gäller.

4 Investeringsstöd till kommunerna

I den rådande lågkonjunkturen krävs det insatser utöver det vanliga för att kommunsektorn inte ska bidra till att förvärra lågkonjunkturen. Det finns en risk att investeringar inte blir av eller skjuts på framtiden, när de tvärtom skulle behöva tidigareläggas för att hålla igång ekonomin och skapa arbetstillfällen.

Under perioden 2002–2006 uppgick kommunernas och landstingens totala investeringsutgifter till drygt 167 miljarder kronor. Förutom investeringar i byggnader, t.ex. skolor och sjukhus, investerar kommuner och landsting även i infrastrukturen för el, vatten, fjärrvärme, vägar och bostäder.

Vänsterpartiet föreslår att ett konjunkturellt investeringsstöd införs under 2009. Stödet skulle omfatta 8 miljarder kronor som medfinansiering till

kommunsektorn. Som mest bör stödet kunna uppgå till 20 procent av investeringskostnaden och det bör omfatta investeringar som tidigareläggs eller annars riskerar att bli uppskjutna. Vi menar att investeringsstödet särskilt ska gynna dels ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, dels miljö- och energieffektiviseringar. Det skulle underlätta för kommunsektorn att nå målet om ”enkelt avhjälpna hinder” 2010, dvs. öka tillgängligheten.

Det är svårt att veta hur mycket stödet skulle påverka investeringarna, men bygginvesteringar för 8 miljarder kronor skulle skapa i storleksordningen 9 000 arbetstillfällen. I det här fallet handlar det dessutom om att undvika en risk för att kommunerna skjuter på sina investeringar när de ser skatteinkomsterna sjunka. Det skulle betyda att kommunerna förvärrar krisen genom ett procykliskt agerande. För att hindra det behövs ett tydligt incitament att snarare tidigarelägga byggprojekt och det är därför vi föreslår det här tillfälliga investeringsstödet.

Av de 8 miljarder kronor vi föreslår totalt används 400 miljoner kronor inom ramen för en motsvarighet till ROT-avdraget för offentlig sektor, som inte redovisas här. Den satsningen är en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Förutom att 400 miljoner kronor avsätts år 2010, finns lika mycket budgeterat för också 2011 och 2012.

5 Övriga förslag

5.1 Full sjukvård för asylsökande och papperslösa

Den medicinska etikens mest grundläggande princip är alla människors rätt till vård efter behov. Ekonomisk, social eller juridisk ställning, politisk eller religiös tillhörighet, etnisk bakgrund, kön och liknande faktorer får inte påverka den medicinska professionens handlande. För att svara upp mot detta och till internationella konventioner om mänskliga rättigheter, vill Vänsterpartiet genomföra en reform som ger asylsökande och papperslösa rätt till full sjukvård inom ramen för befintligt hälso- och sjukvårdssystem. För att reglera kommunsektorns ökade kostnader för denna reform höjer vi anslag 1:1 med 500 miljoner kronor 2010.

5.2 Ökade medel till kommunerna för gömda barns skolgång

Sedan budgetpropositionen för 2006 tillförs kommunerna 50 miljoner kronor årligen inom ramen för det generella statsbidraget för att tillgodose behovet av att ordna skolgång för barn till papperslösa och till asylsökande som lever gömda. Detta gjordes i väntan på att en laglig reglering av gömda barns rätt till skolgång, från förskola till gymnasiet inklusive särskola, skyndsamt skulle färdigberedas inom Utrikesdepartementet. Regeringen föreslår i budgetpropositionen, trots att någon reglering ännu inte kommit till stånd, att dessa medel

Fel! Okänt namn på

slopas från 2011. För att kommunerna ska ha möjlighet att tillgodose det behov som fortfarande är stort, och som kommer att vara det även med en lagstiftad reglering, bör dessa medel finnas kvar. Därför ökar vi anslag 1:1 med 50 miljoner kronor 2011 och 2012.

5.3 Lärcentra övergår till statlig finansiering

Vi vill att staten övertar finansieringen av lärcentra och flyttar därför 300 miljoner kronor från anslag 1:1 till utgiftsområde 16.

5.4 Avvisade förslag från regeringen

Vi avvisar regeringens förslag om nationella prov i årskurs 3 och 5 och om att införa en barnomsorgspeng. Därför tar vi också bort de ökade medel kommunsektorn tilldelas i budgetpropositionen för att genomföra de förändringarna: totalt 276 miljoner kronor år 2010.

6 Ekonomiska regleringar

Flera av de förslag vi lägger i budgetmotionen påverkar kommunernas skatteinkomster. Vi reglerar de effekterna gentemot kommunsektorn. Därmed ser vi till att kommunerna vare sig förlorar eller vinner direkt ekonomiskt på de förändringar vi gör i t.ex. arbetsgivaravgifterna eller transfereringssystemen:

Högre arbetsgivaravgift för ungdomar	1 500	2 300	2 800
Högre arbetsgivaravgift, 1 %	2 600	2 800	3 000
Höjt tak i föräldrapenningen	-100	-100	-100
Föräldraförsäkring på 80 % av SGI	-300	-300	-300
Höjd garantipension	-800	-800	-800
Höjd tilläggspension 6 %	-700	-600	-500
Slopad reducering av SGI	-100	-100	-200
Höjt tak i sjukförsäkringen	-200	-200	-300
Sjukpenning 80 % utan tidsgräns	-600	-700	-700
Höjd sjuk- och aktivitetsersättning	-200	-400	-500
Ingen deltidsbegränsning av arbetslöshetsförsäkringen	-900	-900	-800
Höjd ersättningsgrad och höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsersättningen	-3 200	-3 600	-3 500
Höjt grundbelopp i arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet	-700	-800	-700
Summa regleringar	-3 700	-3 400	-2 600

I några fall har vi valt att inte dela upp effekten av våra förslag efter hur de påverkar staten respektive kommunerna, för att få en bättre transparens. Det

Fel! Okänt namn på

gäller framför allt vår inkomstskattereform, där vi i stället redovisat nettoeffekten för offentlig sektor på inkomstsidan.

Stockholm den 5 oktober 2009

Lars Ohly (v)

Marianne Berg (v)

Hans Linde (v)

Lena Olsson (v)

Ulla Andersson (v)

Jacob Johnson (v)

Elina Linna (v)

Alice Åström (v)